

# De bonte tuinvlinders

Al zijn het geen bijzondere soorten, het geeft je grote voldoening als de bloemen in de tuin opgesierd worden met de atalanta, de dagpauwoog, de kleine vos, de mystieke gehakelde aurelia en het frisse citroentje. Natuurlijk wordt dit bonte tuinvlindergezelschap gelardeerd met witjes.

Tekst: Frits Bink

De genoemde bontgekleurde soorten hebben gemeenschappelijk dat ze als vlinder overwinteren. Zodra de zon gaat schijnen in het vroege voorjaar zie je de eerste ontwakenden uit de winterslaap. Ze zijn allemaal goed tegen de winterkoude bestand, behalve de atalanta die niet veel meer dan een nachtvorstje verdraagt.

## Opvetten voor de winter

Al die soorten die als vlinder overwinteren moeten een voorraad reservevoedsel aanleggen. Ze zitten geduldig op bloemen nectar te zuigen en koesteren zich aan zonnewarmte terwijl in hun lichaam de opgezogen nectar om wordt gezet in vetten en glycolen, het reservevoedsel voor de winter en het voorjaar. Maar verder doen ze niets in de tuin; als ze zich gaan voortplanten trekken ze het wijde veld in op zoek naar waardplanten zoals de brandnetel.

Vroeger had de atalanta in de Nederlandse winters weinig overlevingskansen; hij trok in de herfst altijd helemaal terug naar het middellandsezeengebied om daar te overwinteren. Maar door de opwarming van het klimaat blijven steeds meer atalanta's in de winter hier en komen ze vroeg in het voorjaar weer tevoorschijn.

Het citroentje is in feite ook een trekvlinder die voor de winter bosgebieden verkiest, maar om op te vetten ook de bloemrijke tuinen bezoekt. Als de vlinder in het voorjaar ontdekt dat er in de tuin ook sporkehout staat, zal ze er eitjes op afzetten.

De atalanta en de gehakelde aurelia zijn niet gebonden aan bloemen: ze kunnen zich ook laven aan het sap van rottend fruit. Een aantal van deze vlinders in september op een berg gistend fruit te zien zitten, is een fascinerend gezicht.

## Omgeving

De soorten die we in de tuin te zien kunnen krijgen, komen uit de omgeving. Het hangt dus samen met het landschap waarin de tuin gesitueerd is en vrijwel alle vlinders die we er zien, zijn op reis, passeren de tuin en maken daar een stop als er iets van hun gading is. Als er in de wijde omgeving veel tuinen voorkomen waar wat te halen valt, leveren deze tuinen een bijdrage aan de vlinderrijkdom van de streek. Tuinen die gesitueerd zijn aan de rand van het stedelijk en het landelijk gebied, zijn het aantrekkelijkst.

## In de winter

Niet alleen deze vlinderoverwinteraars, maar ook eitjes, rupsen en poppen van andere soorten overwinteren in de tuin. Rupsen verstoppen zich ergens in het gras, tussen de beplanting of onder afgefallen blad. Laat uitgebloeide planten dus vooral met rust en maai niet in de winter. Toch opruimen? Wacht dan tot het voorjaar. Soms komt in het najaar een vlinder die wil overwinteren het huis binnen. Binnen blijft hij actief door de warmte en verbruikt hij veel te veel energie zonder te kunnen eten. U kunt hem het beste voorzichtig vangen in een glas, en vrijlaten op een beschutte plek zoals in een schuurtje of onder een afdakje. Hij zoekt dan zelf het beste plekje op.



Henk Bosma

De dagpauwoog is een van de vijf tuinsorten die als vlinder overwinteren.